

CUVINTE
SUFLETEȘTI

Regina Elisabeta în costum popular pictând la foile de pergament pentru Evangheliarul de la Curtea de Argeș.

REGINA ELISABETA
A ROMÂNIEI
CARMEN SYLVA

CUVINTE
SUFLETEȘTI

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ, INTRODUCERE ȘI ILUSTRĂȚII
DE SILVIA IRINA ZIMMERMANN

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Iuliana Glăvan
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Livco Design

© HUMANITAS, 2022, pentru prezenta ediție

În pagina 2: fotografie de Franz Mandy, București, cca 1886
(Colecția Silvia Irina Zimmermann)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Carmen Sylva

Cuvinte sufletești / Regina Elisabeta a României Carmen Sylva;

ed. îngrijită, introd. și il. de Silvia Irina Zimmermann. –

București: Humanitas, 2022

ISBN 978-973-50-7492-0

I. Zimmermann, Silvia Irina (ed.; pref.; il.)

2

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

Cuprins

<i>Introducere</i>	
Moștenirea spirituală a Reginei Elisabeta a României	7
I. Despre tăria, slăbiciunea și desfătarea sufletească	13
<i>Rugăciune</i>	19
II. Despre chemarea noastră	21
<i>Rugăciune</i>	27
III. Despre cuvântul lui Hristos: „Eu am biruit lumea“.	29
<i>Rugăciune</i>	36
IV. Despre înseratul vieții	37
<i>Rugăciune</i>	43
V. Despre lupta după lege	45
<i>Rugăciune</i>	51
VI. Despre graiul inimii	53
<i>Rugăciune</i>	60
VII. Despre omul care e Biserica lui Dumnezeu celui viu	61
<i>Rugăciune</i>	67
VIII. Despre muntele suferinței și al păcii	69
<i>Rugăciune</i>	74
IX. Despre iertarea păcatelor	75
<i>Rugăciune</i>	83
X. Despre suferință și credință	85
<i>Rugăciune</i>	91
XI. Despre frumusețea femeii celei bune	93
<i>Rugăciune</i>	99
XII. Despre credință în cuvântul Mântuitorului	101
<i>Rugăciune</i>	107
XIII. Despre duhul cel dumnezeiesc	109
<i>Rugăciune</i>	115

XIV. Despre lucrarea iubirii de Dumnezeu	117
<i>Rugăciune</i>	124
XV. Despre pomul vieții	125
<i>Rugăciune</i>	131
XVI. Despre blândețe, bunătate și răbdare	133
<i>Rugăciune</i>	140
XVII. Despre ochiul întăritor al lui Dumnezeu	141
<i>Rugăciune</i>	148
XVIII. Despre căință	149
<i>Rugăciune</i>	155
XIX. Despre ajutorul lui Dumnezeu	157
<i>Rugăciune</i>	163
XX. Despre răutatea vicleșugului	165
<i>Rugăciune</i>	171
XXI. Despre bucuria sufletească	173
<i>Rugăciune</i>	181

Și Arh. Mihail și Gavruil

Introducere

Moștenirea spirituală a Reginei Elisabeta a României

Prima noastră regină, Elisabeta a României (1843–1916), a publicat sub pseudonimul Carmen Sylva mai multe opere literare (poezii, proză, teatru, aforisme, povești), îndeosebi în limba germană, care au fost traduse atât în limba română, cât și în numeroase limbi străine, aducându-i faimă ca regină-poetă și scriitoare în întreaga lume.

Mai puțin cunoscută cititorului român a rămas însă literatura spirituală a reginei, deși prima traducere românească a volumului *Cuvinte sufletești*, o culegere de 21 de texte religioase și rugăciuni, a apărut la București în 1888. De asemenea, Regina Elisabeta a fost ilustratoare și autoare de manuscrise religioase și opere de artă decorativă cu aspecte religioase și de uz liturgic (de exemplu, textile brodate, donate bisericilor din România). Unele obiecte realizate de aceasta s-au păstrat la Muzeul Național Peleş din Sinaia, Muzeul Național de Istorie a României și Biserica Evanghelică luterană germană din București. Cea mai importantă și prețioasă operă religioasă a reginei este *Evangheliarul de la Curtea de Argeș*, lucrat în anii 1886–1892 și donat Bisericii de la Curtea de Argeș în amintirea singurului copil al primei perechi regale, principesa Maria a României (1870–1874), care a decedat în fragedă copilărie. *Evangheliarul* poate fi admirat și astăzi, expus într-o vitrină în pronaosul Bisericii de la Curtea de Argeș, în apropierea mormintelor primelor două perechi regale ale României: Carol I și Elisabeta, Ferdinand și Maria.

Regina Elisabeta s-a născut la 29 decembrie 1843 la Neuwied și a fost primul copil al perechii princiare Hermann și Maria de

Wied. Deoarece familia princiară era de confesiune creștină evanghelică, Elisabeta a fost botezată și confirmată la biserica din Neuwied și crescută în spiritul credinței evanghelice luterane. A primit o educație aleasă și cu mult mai intensă decât se obișnuia pentru prințesele vremii, iar un rol deosebit l-a avut chiar mama acesteia, principesa Maria de Wied, după cum relatează Regina Elisabeta în memoriile ei despre copilărie și adolescență, publicate în 1908 în volumul *Mein Penatenwinkel*: „De la doisprezece ani mama m-a dat aproape numai pe mâini bărbătești, pentru că dorea să fiu bine instruită, dar nu după șabloanele aplicate fetelor din familiile nobile, ci după propria-i opinie. De lecțiile de religie a ținut să se ocupe personal până înainte cu șase luni de confirmare, achitându-se cum nu se poate mai bine. Din cea mai fragedă copilărie, la șase dimineața era ora de religie, pentru care mama se pregătea cu foarte mare grijă. În ultimii ani se sfătuia de aproape cu tata și-i citea pe Părinții Bisericii și pe marii gânditori, din care-mi dădea să transcriu pasaje, copiind și ea o parte noaptea, la căpătâiul frățiorului bolnav, în timp ce-i veghea scurtul somn. [...] În camera de alături mama asista la toate lecțiile, indiferent dacă zăcea bolnavă la pat sau se afla la masa de scris, fără să piardă vreuna. Cred că rareori și-a mai îndeplinit vreo mamă cu atâta conștiinciozitate îndatoririle ei*“.

Cu toate că mama și fiica aveau caractere diferite, iar Elisabeta, fire prea sensibilă, credea uneori că aceasta era prea severă cu ea, amândouă erau legate sufletește de credința lor puternică în Dumnezeu. Așa cum reiese și din amintirile reginei, mama sa a avut un rol deosebit în îndrumarea ei spirituală. Astfel se explică de ce Elisabeta i-a dedicat acesteia, la 29 ianuarie 1884, cu ocazia aniversării de 59 de ani, atât manuscrisul cu eseurile și rugăciunile scrise de ea, cât și volumul publicat sub

* Carmen Sylva, *Colțul penaiților mei*, tr. Dumitru Hîncu, Vivaldi, București, 2003, pp. 111 și 120 (n. ed.).

titlul *Cuvinte sufletești*, în Germania, în anul 1900. Manuscrisul olograf dăruit de regină conține 400 de pagini și este intitulat: „Mici devoțiuni pentru Segenhaus“ (Vila Segenhaus fiind reședința de văduvă a mamei reginei, în localitatea cu același nume de lângă Neuwied). Acesta este însoțit de următoarea dedicație: „Mamei mele, dascălul meu în credință și modelul meu pe drumul vieții. Elisabeta“.

În anul 1888 Regina Elisabeta a publicat prima ediție a celor 21 de eseuri religioase și rugăciuni sub titlul *Cuvinte sufletești* în traducere în limba română la Tipografia Cărților Bisericești din București. O ediție bilingvă (româno–germană) selectivă, conținând doar nouă predici și rugăciuni, a apărut în anul 1898 sub titlul *Cuvinte sufletești – Seelengesprache* în colecția „Mica bibliotecă Carmen Sylva“ la Editura Institutului de Arte Grafice Carol Göbel din București. În anul 1900 regina a publicat volumul integral în limba germană *Seelengesprache* la Editura Emil Strauss din Bonn, cu dedicația: „Aceste mici meditații le-am scris pentru slujba de casă a mamei mele, când nu are destulă putere să citească o predică adevărată“.

Prin urmare, în volumul *Cuvinte sufletești* găsim reflecții ale augustei scriitoare pe teme religioase, care pornesc fiecare de la un verset din Biblie și sfârșesc cu o rugăciune. Aflăm despre adâncă încredere în Dumnezeu și în cuvântul divin, despre supunerea în credință, despre dragostea față de Cel Preaînalt și despre dragostea față de semenii. Citind aceste reflecții evlavioase, inevitabil descoperim și paralele cu viața personală a Reginei Elisabeta, cu destinul său tragic și zbuciumul sufletesc. Totuși, volumul *Cuvinte sufletești* se adresează publicului larg, iar cititorul se poate regăsi în situații similare, cum ar fi nevoia de alinare și încurajare, și în fața acelorași eterne întrebări pe drumul vieții în care relația personală cu divinitatea este reflectată și mereu reînnoită de cel credincios.

Volumul *Cuvinte sufletești* al Reginei Elisabeta a României este o deosebit de frumoasă mărturie a profundei spiritualități

creștine a primei noastre regine, a credinței în Dumnezeu exprimată în gânduri și icoane ale sufletului.

Pentru această ediție care apare pentru prima dată integral după ediția princeps în traducere în limba română, am păstrat unele forme morfologice vechi, însă, pentru a ușura lectura, am actualizat textul și grafiile specifice epocii, respectând normele ortografice în vigoare.

Am adăugat ilustrații noi cu elemente religioase și populare românești pentru fiecare capitol și rugăciune: arhangheli, serafimi și heruvimi, biserici istorice românești, clopote de biserică și cruci din piatră de pomenire. Ilustrațiile sunt deopotrivă ornamentale și simbolice, în imaginarul creștinesc, îngerii având rolul de apărători ai tronului lui Dumnezeu și de mesageri divini pentru oameni.

Silvia Irina Zimmermann
Mannheim, 2022

Cuvinte sufletești

„Aceste mici meditații le-am scris pentru slujba de casă
a mamei mele, când nu are destulă putere să citească
o predică adevărată.“ —C.S.

Ușa Bisericii Sine

I

*Despre tăria, slăbiciunea
și desfătarea sufletească*

Seraphim

Cuvintele ce le-am luat de temeii al rugăciunii noastre se află în cartea Sfântului Pavel către Romani, capitolul 15, vers 1:

„Și datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși, și nu nouă să plăcem“.

In această oră sfântă din miez de noapte, în care aruncăm privirea sufletului mai întâi peste un an încheiat și apoi căutăm în taina viitorului, în necunoscut, să ne punem trei întrebări serioase, la care nu suntem în stare să răspundem prin vorbe, la care numai faptele noastre pot să dea răspuns: Avem tărie sufletească? Putem purta pe cei neputincioși? Aflăm desfătare în noi înșine?

Avem destulă tărie sufletească? Ce înseamnă a fi tare? Să cercetăm în adâncul sufletului nostru și să ne întrebăm! Căci, dacă în vreme de un an întreg am împlinit din dragul inimii o datorie ușoară, fără a fi jertfit ceva din al nostru, fără a îndura lipsuri, fără a fi supuși ispitelor, aceasta nu înseamnă a fi tare. Când am fost dăruți cu un trup sănătos, cu o inimă veselă, când n-am fost siliți să biruim patimi pentru a fi răbdători, când n-am îndurat dureri și oboseli, atunci nu ne putem mândri că am avut tărie sufletească. Dacă ne-am înlesnit lucrarea, întorcând privirea de la greutăți și neplăceri, dacă în faptele noastre am umblat după câștig și trai tihnit, iarși n-am dovedit tărie.